

Foto uit het verleden

Bella Dorn

Ze kijkt ons fier, of is het trots, recht aan. De lange op het oog grijze, of zijn het zilveren haren, zijn strak over haar hoofd gekamd. In het midden heeft ze een scheiding. Waarschijnlijk zijn haar haren met een haarspeld achter op het hoofd in een knot bij elkaar gespeld. Ze draagt een ketting met langwerpige kralen om haar hals. De kralen lijken van goud of zilver te zijn. In het midden van haar v-vormige kraag van haar donkere jurk zien we een broche met drie ronde kralen en iets van een steentje opgespeld. Een statige mooie vrouw. Eén van mijn vier overgrootmoeders. Ze is de moeder van Toon van de Wiel, mijn moeders vader en geboren in het Duitse Aken.

Bella Dorn. Ze heeft mijn moeder als oma nog tien maanden mogen meemaken. Ik weet zelf niets over hoe ze was. Ik heb nooit iemand iets over haar horen vertellen.

Bella, zoals ze waarschijnlijk genoemd wordt, is als Sibilla geboren op donderdag 5 maart 1863 in het gezin van Gertrud Radermacher en Martin Dorn die wever van beroep is. Er zijn dan in het weversgezin al minstens één meisje en twee jongens geboren. Haar jongste broer, Josef, is 10 jaar voor Bella geboren in Monschau, een stadje zo'n 30 kilometer zuidelijker in de Eifel. Bella's betovergrootvader, Franciscus, is ooit vanuit Oostenrijk naar de Eifel gekomen. Bella komt ter wereld in de Franzstrasse 113 nabij de Marschiertor, de zuidelijke poort in de Akense stadsmuren uit de tweede helft van de dertiende eeuw. Bella's geboortehuis staat er nog steeds evenals de Marschiertor. Je kunt er onderdoor lopen en Bella zal dat als kind ook vaak gedaan hebben.

In 1875 verhuist ze als twaalfjarig meisje met haar moeder, de twee broers en drie jongere zusjes naar Stratum. Vader is hen enkele maanden eerder al voorgedaan om als weefmeester te

werken. In het bevolkingsregister van 1875 vinden we het gezin terug in huizing D 384 e¹. Bella's oudste zus, Anna, is niet meegekomen. Als Bella zeventien is, overlijdt haar moeder. Aannemelijk is dat Bella het gezin draaiend houdt. Haar jongste zusje is immers pas 10 jaar. Bella blijft haar hele verdere leven in Stratum wonen.

In Stratum komt ook bakker Gerard van de Wiel, afkomstig uit Geldrop wonen. Ze krijgen verkering en trouwen op donderdag 23 mei 1889 in Stratum zowel in het stadshuis als in de St. Joriskerk.

In minder dan 15 jaar baart ze elf kinderen: Toon, Gertruda, Martin, Catharina, Paul, Maria, Paulien, Jan, Peter, Gerard en Aloys. Aloys wordt maar zeven maanden oud.

Als in augustus 1922 Gerard sterft, wonen ze in de Havenstraat no 7. Na Gerards dood verhuist ze naar de Roostenlaan 6, vlak bij haar oudste zoon Toon. Op woensdag 4 mei 1932 overlijdt Bella. Ze wordt begraven op het St. Joriskerkhof. De grafsteen is volgens familieoverlevering gemaakt door haar zoon, beeldhouwer Martin. Ik heb het graf ooit gezien, maar helaas is het er niet meer.

¹ Straatnamen werden in Stratum pas in 1910 vastgesteld, nog uit te zoeken waar dit was.